

Kaposvári Tankerületi Központ SA0601

*Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola,
Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola,
Kollégium,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény*

GYAKORLATI PROGRAM

A Készségfejlesztő Iskola tanulói számára

9–10. évfolyam

11-12. évfolyam

2017.

Tartalomjegyzék

1.	A készségfejlesztő iskola	4
1.1.	A képzést meghatározó jogi környezet	4
1.2.	A Készségfejlesztő Iskola rendszere	5
1.2.1.	A nevelő-oktatómunka tervezése	5
1.2.2.	A választott kerettantervek.....	5
1.2.3.	Kerettanterv által meghatározott kötelező óraszámokon felüli kötelező tanórai foglalkozások	7
1.2.4.	Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei	8
1.2.5.	A mindennapos testnevelés.....	9
1.2.6.	Választható tantárgyak, foglalkozások	9
1.2.7.	Tanulmányi kirándulások	10
1.2.8.	A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	10
1.2.8.1.	Az értékelés alapelvei	11
1.2.8.2.	Az értékelés jellege	11
1.2.8.3.	Az értékelés formái és rendszeressége	12
1.2.8.4.	Az ellenőrzés jellege.....	13
1.2.8.5.	A tanuló jutalmazásához, magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	13
1.2.9.	A tanulók fizikai állapotfelmérése	14
1.2.10.	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	15
1.2.11.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	16
1.3.	A tanulók Készségfejlesztő Iskolába történő felvételének feltételei	17
1.4.	Személyi és tárgyi feltételek	18
2.	A Készségfejlesztő Iskolai képzés	18
2.1.	A készségfejlesztő iskolai képzés célja	18
2.2.	A készségfejlesztő Iskolai képzés feladata.....	19
2.2.1.	A készségfejlesztő Iskolai képzés általános feladatai	19
2.2.2.	Alapelvek a feladatok teljesítéséhez	20
2.2.3.	Elvárt teljesítmények a szakiskolai képzés végére.....	21
2.2.4.	Vizsga	21
2.3.	A készségfejlesztő kerettanterv kiválasztásának alapelvei	22
2.4.	A képzés sajátosságai.....	22
2.4.1.	A készségfejlesztő iskolai képzés felépítése	22
2.5.	Készségfejlesztő kerettanterv	29
2.5.1.	Háztartástan-életvitel	29

2.5.1.1.	Célok	29
2.5.1.2.	Feladatok	30
2.5.1.3.	A készségfejlesztő kerettanterv szerepe a fejlesztési területekben	31
2.5.1.4.	A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében	32
2.5.1.5.	A háztartástan-életvitel készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei ..	33
2.5.1.6.	A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv.....	34
2.5.2.	Konyhai kisegítő kerettanterv	34
2.5.2.1.	Célok	34
2.5.2.2.	Feladatok	35
2.5.2.3.	A készségfejlesztő kerettanterv szerepe a fejlesztési területekben	35
2.5.2.4.	A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében	36
2.5.2.5.	A készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei	37
2.5.2.6.	A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv.....	37
2.5.2.7.	A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret	38

1. A készségfejlesztő iskola

1.1. A képzést meghatározó jogi környezet

Törvények

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. R. (NAT)
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- A 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről

Kormányrendeletek

- 138/1992. (X. 8.) Kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei
- A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet
- 22/2016. (VIII. 25.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet módosításáról
- 53/2016. (XII. 29.) EMMI rendelet egyes oktatási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról

Belsőszabályzók

- SZMSZ, Házi rend, Iratkezelési szabályzat, Munkaköri leírások,

Szakmai szabályzók

- Pedagógiai program, Helyi- és kerettantervek

1.2. A Készségfejlesztő Iskola rendszere

1.2.1. A nevelő-oktatómunka tervezése

A kerettanterv alapján a helyi sajátosságoknak, az iskola arculatának megfelelően készült el a Készségfejlesztő Iskola helyi tanterve.

Az éves tervező munka során prioritást élvez a komplex, sérülés specifikus egyéni fejlesztés.

1.2.2. A választott kerettantervek

A Készségfejlesztő Iskola helyi tanterve az 53/2016. (XII. 29.) EMMI rendelet 1.3 melléklete alapján készült.

- **11.4. Kerettanterv a készségfejlesztő iskolák számára**

- 11.4.1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamának közismereti kerettanterve

- 11.4.2. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamának közismereti kerettanterve

- 11.4.3. A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamának közismereti kerettanterve

- 11.4.4. A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamának közismereti kerettanterve

- **11.4.5. A készségfejlesztő iskola készségfejlesztő kerettanterve**

- 11.4.5.1. Agyagtárgy készítő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.2. Árufeltöltő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.3. Autómosó kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.4. Rehabilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.5. Rehabilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.6. Háztartástan – életvitel készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.7. Irodatechnikai eszközök használata készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.8. Kert- és parkápoló készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.9. Kisegítő állatgondozó készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.10. Kisegítő takarító készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.11. Konyhai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.12. Mézeskalács-sütő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.13. Mosodai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.14. Palántanevelő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.15. Papírtermék készítő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.16. Szövött-tárgy készítő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.17. Textil- és fonalmentő készségfejlesztő kerettanterv

- 11.4.5.18. Udvaros készségfejlesztő kerettanterv

Intézményünkben a 2017/18-as tanévben az alábbi Készségfejlesztő kerettantervek kerültek bevezetésre:

- Háztartástan-életvitel készségfejlesztő kerettanterv
- Konyhai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

1.2.3. Kerettanterv által meghatározott kötelező óraszámokon felüli kötelező tanórai foglalkozások

A kerettantervek által meghatározott óraszámokon felül az Nkt.6. melléklete szerinti óraszámokban a tanulók egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokon vesznek részt.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység céljai és feladatai:

- a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- és egyéb fogyatékosságból, az autizmusból fakadó
- hiányzó vagy sérült funkciók korrekciója, kompenzációja
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni
- tulajdonságok, funkciók fejlesztése

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- a fogyatékosság típusa, súlyossága, kialakulásának ideje
- a sajátos nevelési igényű tanuló életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs
- műtéti, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei
- a társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás,
- pályaválasztás, életvitel

A rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozásokba az alábbi terápiákat építjük be a gyermekek, tanulók egyéni szükségleteinek, sérülés specifikus ellátásának biztosítása érdekében.

A foglalkozások egyéni vagy kiscsoportos formában valósulnak meg.

Logopédia

Mozgásfejlesztés

Gyógytorna

Konduktív pedagógia

A mozgásterápiák hatékonyságát jól felszerelt, speciális eszközökkel ellátott mozgásfejlesztő termekben biztosítjuk.

1.2.4. Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

A szakmai munkaközösség pedagógusai elsősorban a kerettantervekben előírt követelményeket figyelembe véve határozzák meg az oktatáshoz, tanuláshoz szükséges tankönyveket, segédanyagokat. Csak olyan tankönyvet, munkafüzetet, segédeszközt használunk, amelynek alkalmazásával a szakmai munkaközösség egyetért. A tankönyvfelelős a jogszabályokban meghatározott határidőig elkészíti a tankönyvrendelést.

Tanulóink a tankönyveket alanyi jogon térítésmentesen kapják.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt tájékoztatjuk.

A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának szempontjai:

- Szakmai, tartalmi szempontból megfelelnek a kerettanterveknek.
- Biztosítják a tanuláshoz szükséges alapkészségek fejlesztését.
- Figyelembe veszi, milyen korosztályt, milyen értelmi képességű vagy speciális igényű tanulót kell kiszolgálni.
- Világosan, érthetően közvetíti minden korosztály számára azokat az ismereteket, információkat, melyeket az adott osztályfokon el kell sajátítani.
- Segíti az önálló tanulást, az ismeretek alkalmazását.
- Különböző nehézségű feladatai révén alkalmas az ismeretek differenciált, változatos gyakorlására, témakörök lezárásánál az ellenőrzésre. (munkatankönyv, tankönyv + munkafüzet).
- Kivitelezése esztétikus, ára elfogadható.

A tankönyvválasztást a nevelőtestület tanévenként felülvizsgálja és a tankönyvrendelést megelőzően, dönt az alkalmazandó tankönyvekről.

1.2.5. A mindennapos testnevelés

A Nkt.-ben előírtak szerint valósul meg. Azoknak a tanulóknak, akik valamilyen szervi betegségük miatt normál testnevelés órán nem vehetnek részt könnyített testnevelést biztosít a pedagógus.

A mindennapi testedzés formái

- a kötelező tanórai foglalkozások
 - o testnevelés, mozgásnevelés
- a nem kötelező tanórai foglalkozások
 - o az iskolai sportköri foglalkozások
- a tanórán kívüli foglalkozások
 - o szakkör,
 - o egyéni és kiscsoportos mozgásfejlesztés
 - o szabadtéri játékok
 - o versenyek

1.2.6. Választható tantárgyak, foglalkozások

A tanulóknak tantárgyat választani nincs lehetőségük. A tanórán kívüli foglalkozások, melyek közül a diákok választhatnak a következők:

- sportköri foglalkozások (atlétika, labdarúgás)
- fotó szakkör
- színjátszás

A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy a foglalkozásokat egész tanév során látogatni kötelesek, így azokat a választást követően mulasztás tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne. A kötelező és tanórán kívüli foglalkozásokon a pedagógus választására nincs lehetőség.

1.2.7. Tanulmányi kirándulások

Iskolánk hagyományai közé tartoznak az osztálykirándulások, melyek a tantervi anyaghoz kapcsolódnak. A tanulmányi séták, illetve kirándulások jelentősen hozzájárulnak az értelmi fogyatékos tanulóink integrált szemléletű ismeretelsajátításához, készség- és képességfejlesztéséhez, miközben gyakorlatias ismeretekre tesznek szert. A tematikus kirándulások a tanulók esélyegyenlőségét is szolgálják, hiszen az érintett tanulónépeség jelentős hányada hátrányos helyzetű, ezért a gyermekeknek csak az iskola keretén belül nyílik lehetőségük a tervezett kulturális intézmények programjain való részvételre.

1.2.8. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Tanulóink ellenőrzése, értékelése egységes elvek alapján történik. A tanuló rendszeres értékelése a pedagógiai folyamat alapeleme, illetve a továbbhaladás elengedhetetlenül fontos feltétele. A tanulók személyiségének fejlődése, a megfelelő magatartási és viselkedési szokások kialakulása érdekében – a tanulmányi munka értékelése mellett – szükség van a magatartás és szorgalom minősítésére is.

A tanítás-tanulás folyamatában az ellenőrzés és értékelés szorosan összekapcsolódnak egymással, szinte elválaszthatatlanok.

Az értékelés elsődleges célja a motiválás, a biztatás, a tanuláshoz és a különböző tantárgyakhoz fűződő pozitív viszony, kötődés megteremtése.

A rendszeres ellenőrzés és értékelés arra ösztönzi a tanulókat, hogy teljesítményüket egyre jobban közelítsék a kitűzött célokhoz, követelményekhez.

Az értékelés alapjául a követelményekhez viszonyított teljesítmény és a tanuló önmagához mért fejlődése szolgál.

Az értékelésnek fontos szerepe van az önellenőrzés és önértékelés képességének kialakításában is.

1.2.8.1. Az értékelés alapelvei

- Személyre szóló legyen
- Fejlesztő, ösztönző legyen (Adjon pozitív megerősítést, segítse elő a különböző képességek, helyes magatartási szokások kialakulását.)
- Ne legyen megtorló.
- Folyamatos és rendszeres legyen
- A házirendben megfogalmazottakra, az értékelés iskolai követelményeire épüljön.
- Vegye figyelembe a tanuló önmagához mért fejlődését
- Legyen tárgyyszerű (Erősségek, gyengeségek, lehetséges javítási módok számbavétele)
- A félévi és év végi értékeléseknek összhangban kell lenniük az évközi minősítésekkel (osztályzatokkal).

A tanulók teljesítményének értékeléséhez rendelkezésünkre állnak a tanítás-tanulás folyamatában alkalmazott ellenőrzések, mérések eredményei.

Értékelési rendszerünkben kiemelten kezeljük:

- a tanuló önmagához mért fejlődését az ismeretek elsajátítása, a képességek minőségi, mennyiségi gyarapodása terén,
- a tanuló szociális képességeinek, magatartásának, viselkedésének fejlődését. Ehhez figyelembe vesszük az iskolai és a kollégiumi Házirend szabályait, mely részletesen tartalmazza az iskolai élet szokáskultúráját, hagyományait, jogokat és köteleességeket.
- a tanuló iskolán kívülről hozott, az iskolai követelményeken túli tudását, más területen megmutatkozó képességeit, arculatát.

1.2.8.2. Az értékelés jellege

Fejlesztő értékelés

A nevelési és oktatási céljaink eléréséhez a fejlesztő értékelést alkalmazzuk.

Célunk tanulóink eredményesebb tanulásának elősegítése, valamint az, hogy minden tanítványunk saját lehetőségének optimumáig jusson el erkölcsi, értelmi és testi-lelki fejlődésében.

Nem a minősítés a cél, hanem a tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárása, a tanulási folyamat – a tanuló - segítése, fejlesztése, a javítási lehetőségek számbavétele.

A fejlesztő értékelés folyamatának során nem a tudás egészét, hanem a részfolyamatokat, a tudás bizonyos elemeit értékeljük. A pedagógus értékelése a tanuló számára nyújt visszajelzést erősségeiről és hiányosságairól, fejlődésének lehetőségeiről, figyelembe véve egyéni haladását, az önfejlesztésre, énképre, önértékelésre hatva.

A formatív értékelés

A formatív értékelés célja a nevelési-oktatási folyamat közben jelentkező tanulási nehézségek feltárása mely során lehetőség nyílik azonnali korrekcióra. Megerősítő szerepe is van, mert folyamatosan visszajelzést kapunk munkánk hatékonyságáról, a tanuló taníthatóságáról, tanulási képességeinek fejlődéséről.

Szummatív értékelés

Szummatív értékelést alkalmazunk egy-egy nagyobb témakör lezárásakor, félévkor, év végén, egy tantárgy tanulásának befejezésekor. Funkciója az eredmények megállapítása, összevetése a kitűzött célokkal.

A dolgozatírás időpontját 1 héttel előbb közölni kell a tanulókkal. A témazáró dolgozatok időpontját úgy kell betervezni, hogy 1 tanítási napon legfeljebb 2 tantárgyból írjanak dolgozatot a tanulók. Az értékelést 10 tanítási napon belül ismertetni kell a tanulókkal.

1.2.8.3. Az értékelés formái és rendszeressége

- Személyes, szóbeli értékelés
 - tanítási órákon, hetenkénti visszajelzés a tanuló teljesítményének megerősítésére
 - tanórán kívüli helyzetekben
 - a szaktanárok és az osztályfőnök által az évközi érdemjegyek és osztályzatok megállapításakor
 - fogadóórákon
 - az osztályfőnök által a napló és ellenőrzők havi felülvizsgálatakor
 - az iskola által szervezett programok értékelésekor (kirándulás, színházlátogatás, iskolai műsorok, vetélkedők kapcsán)
 - igazgató vagy igazgatóhelyettesek által (kiemelkedő eredmények, fegyelmi vétségek kapcsán)

- Szöveges értékelés írásban

- a szaktanár vagy az osztályfőnök által, kiemelkedő teljesítmény vagy fegyelmi vétség esetén
- külső felkérésre készített minősítések, vélemények (gyermekvédelem, rendőrség, bíróság, pályázatok)

1.2.8.4. Az ellenőrzés jellege

- Diagnosztikus: év eleji felmérések
- Szummatív: egyéni munka értékelése osztályzattal, órai munka értékelése osztályzattal, csoportfeladatok értékelése osztályzattal
- Fejlesztő: egyéni munkában végzett feladatok részfeladatonkénti értékelése, javítási lehetőségek feltárása, korábban megismert technikák továbbfejlesztése, ismeretek bővítése, új technológiák elsajátítása, folyamatos szóbeli megbeszélések magyarázatok

1.2.8.5. A tanuló jutalmazásához, magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

- A magatartás és szorgalom minősítéséről (osztályzatairól, érdemjegyeiről) havonta – a tanulók véleményének kikérése mellett – a gyerekekkel foglalkozó pedagógusok együttesen döntenek.
- A félévi és év végi értékeléseknek összhangban kell lenniük az évközi minősítésekkel (osztályzatokkal).
- A magatartás és szorgalom elbírálásának kritériumait a tanulókkal és szülőkkel minden tanév elején ismertetni szükséges.

- A magatartás értékelése:

A magatartási osztályzat az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki az iskolai közösséghez, tanárokhoz, oktatókhoz való viszonyt (viselkedés, hangnem, felelősségérzet, önállóság, közösség érdekében végzett tevékenység)

- A szorgalom elbírálásának kritériumai:

A szorgalmi osztályzat az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezze ki a munkához, a tanuláshoz, gyakorlati tevékenységhez való viszonyt (kötelességtudat, lelkiismeretesség, pontosság, cselekvőkészség)

- A tanulók jutalmazásának elvei és formái:

A jutalmazás alapja az egyénhez mért tanulmányi munkában, sportban, kulturális területen elért eredmény, jó közösségi teljesítmény, a példás magatartás és szorgalom. Az intézmény nevelőtestülete arra törekszik, hogy a lehető legtöbb diák teljesítményét elismerje, jutalomban részesítse, melyet az iskolai közösség előtt nyilvánosságra is hozzon.

1. Szaktanári, szakoktatói dicséret
2. Osztályfőnöki dicséret
3. Főigazgatói dicséret
4. Nevelőtestületi dicséret

1.2.9. A tanulók fizikai állapotfelmérése

Fizikai fitsségi mérés

Az Nkt. 80. § (9) bekezdése alapján minden tanévben országos mérés, értékelés keretében gondoskodunk a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatáról.

A tanulók fizikai állapotának felmérését az iskola a NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fitsségi Teszt) alkalmazásával végzi.

- A tanuló fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskolai testnevelés tantárgyat tanító pedagógus végzi.
- Szem előtt kell tartani, hogy intézményünk tanulói sajátos nevelési igényükből adódóan egyes tesztek végrehajtását nem tudják a leírtaknak megfelelően, szabályosan végrehajtani, így ezekben az esetekben az egyes feladatokat a fizikai vagy mentális problémák miatt csak speciálisan adaptált formában, vagy megfelelő asszisztencia segítségével, szélsőséges esetben pedig egyáltalán nem lehet megvalósítani.

1.2.10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

- alkohol és drog prevenció
- egészséges táplálkozási szokások elterjesztése
- aktív napi testmozgás kialakítása
- egészséges fizikai környezet kialakítása
- tanórákon az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozások hozzárendelése
- az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példát mutasson a tanulók számára , az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra

A tantárgyi rendszer és az egészségfejlesztés, fogyasztóvédelem, környezetvédelem kapcsolata

Az egészségfejlesztéshez tartozó feladatok, mint a betegségmegelőzés, gyógykezelés, egészséget károsító hatások, káros szenvedélyek kivédése, lelki problémák megelőzése, baleset-megelőzés tanítása - kötelező tananyag a 9. 10. évfolyamon a következő tantárgyak témaköreiként: Környezet és egészségvédelem, Társadalmi ismeretek és gyakorlatok, Életvitel és gyakorlati ismeretek, Osztályfőnöki.

A mindennapos testedzés feladatát a kerettanterv alapján lehet megvalósítani.

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok a Gyakorlati képzés előkészítése tantárgyban és az egészségfejlesztésnél leírt tantárgyak témaköreiben (elsősorban ezeknek a gyakorlati részében: vásárlás, tankönyv, üzletek felkeresése stb.) jelenik meg.

A környezetre vonatkozó ismeretek és a környezetvédelem a Környezet és egészségvédelem és a Társadalmi ismeretek és gyakorlatok tantárgyakban kerülnek oktatásra, a gyakorlatban pedig a szűkebb intézményi környezet megóvására, szépítésére történő következetes nevelésében és elvárásokban.

1.2.11. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység, a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknek minden más gyermekkel közös emberi tulajdonságai vannak.

A sérült és ép gyerekek ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban élnek.

A sérült gyermeket is elsősorban gyermeknek kell tekinteni, aki valamilyen „mássággal” bír.

Ez a „mátság” az értelmi sérülés a gyermekek között fennálló különbség olyan formája, amely nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások (korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás célú eljárások) igénybevételét teszi szükségessé.

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja a sajátos nevelési igényű (értelmileg és tanulásban akadályozott) fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

Az optimális fejlesztés a gyermek egész személyiségére (értelem, érzelem, fizikum, jellem) hat, a gyermek pszichomotoros fejlesztését szolgálja. Nem egymástól elkülönült funkció-tréning zajlik, hanem egyidejűleg több funkció fejlődését segíti a komplex környezet.

A fejlesztés a fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul.

A tanítás-tanulás folyamatában – a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentése céljából – a tanórákon és azon kívül is elengedhetetlen a következő szempontok érvényesülése:

- lassabb ütemű, kis lépésekben történő haladás
- következetesség, hézag nélküli az ismeretek elsajátításában (egyszerűtől a bonyolult felé, az ismerettől az ismeretlen felé történő haladás)
- szemléletesség, szemléltetés kiemelt szerepe (természetes valóság, makett, kép)
- cselekvéssel, tevékenységgel egybekötött ismeretsajátítás
- differenciálás, egyéni adottságokhoz való alkalmazkodás (szükségletekhez igazodó segítségnyújtás, a feladatok mennyiségi és minőségi differenciálása, stb.)
- gyakori és intenzív ismétlés
- változatos gyakorlás (az ismeretek megváltozott körülmények közötti gyakorlása)

- a megismerő tevékenység, a különböző kognitív képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodási műveletek) fejlesztése minden tantárgy és minden tanórán kívüli tevékenység keretében

Az iskolában folyó nevelés-oktatás habilitációs, rehabilitációs tevékenységének kiemelt feladatai:

- a megismerő tevékenység (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás) fejlesztése
- az akaratlagos cselekvés szabályozására való képesség kialakítása, az érzelmi-akarati szféra alakítása
- kommunikációs készség fejlesztése a beszéd formai és tartalmi oldalának formálásával
- harmonikus személyiség kialakítása, a fizikum és pszichikum együttes fejlesztése
- a céltudatos feladat és munkavégzés

A felsorolt korrekciós területek a pedagógiai szakaszok mindegyikében jelen vannak, ismétlődnek, de tartalmukban, mélységükben igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, fejlettségéhez, tudásához.

1.3. A tanulók Készségfejlesztő Iskolába történő felvételének feltételei

- Iskolai előképzettség.
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló az általános iskola 8 évfolyamának elvégzése után léphet a készségfejlesztő iskola 9. évfolyamába.

A készségfejlesztő speciális szakképzésre jelentkező tanulóknál figyelembe kell venni az egyéni, aktuális pszichoszomatikus állapotokat, és az adott munkatevékenységre való alkalmasságot.

Az iskolába jelentkezés rendjéről, szabályairól a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet

13. fejezete rendelkezik. Felvétel kizárólag a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői bizottság szakvéleménye alapján történhet.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 47. §-a értelmében:

„(3) Enyhe értelmi fogyatékos tanuló készségfejlesztő iskolába akkor vehető fel, ha a szakiskola előkészítő kilencedik évfolyamát sikertelenül teljesítette.”

1.4. Személyi és tárgyi feltételek

A szakmai és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

A szakmai program oktatásának tárgyi feltételeit a készségfejlesztő kerettantervek tartalmazzák.

2. A Készségfejlesztő Iskolai képzés

A Készségfejlesztő iskola az értelmileg akadályozott, közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók részére biztosítja az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő, egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását.

2.1. A készségfejlesztő iskolai képzés célja

Felkészíteni tanulóinkat majdani felnőttkori lehetőségeikre, hogy tanulmányaik befejeztével viszonylag önállóan teljes emberi életet éljenek, hogy a társadalomba sikeresen integrálódjanak.

Célunk az értelmükben akadályozott fiatalok segítése szocializációjukban, a munkavégzéshez szükséges kötöttségek, munkavégző-képesség, szabályok interiorizált elsajátításában.

A készségfejlesztő iskolai képzés olyan életvezetési ismeretek kialakítását tűzi ki célul, amely a mindennapi élet gyakorlati ismereteinek felhasználásával képessé teszik a tanulókat kiscsoportos lakóotthonokban, családban, napközbeni foglalkoztatással illetve védőmunkahelyi vagy integrált munkahelyi munkával, viszonylag önálló életet élni.

A képzés célja, hogy legyenek alkalmasak szűkebb környezetben egyéni szükségletük szerint differenciált támogatással az életkezdéshez szükséges személyiségjegyek, ismeretek és gyakorlat megszerzésére és a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítására.

Célunk megismertetni a tanulókat minden olyan munkaformával, tevékenységgel, amelyek a felnőtt fogyatékosokat foglalkoztató intézményekben előfordulnak. Széles kínálatot kell nyújtani, hiszen a tanulók iskola utáni elhelyezése szinte minden esetben egyéni lehetőségek figyelembe vételével történik, ki kell választani, a tanuló mely tevékenységformában tud a legjobban teljesíteni.

Szolgálja a képzés a tanulók személyiségének formálását, munkaszocializációs képességeik kialakítását, valamint alkalmassá válásukat a lakókörnyezetük életébe való integrálódásra.

A képzés:

Fejlessze és javítsa a tanulók kommunikációs szintjét az elemi szimbólumok, jelzések felfogásában, a társalgásban, a munkautasítások megértésében.

Fejlessze a szociális kapcsolatalakítást, a kulturált magatartási szokásokat, az önellenőrzés képességét, a társakkal, családtagokkal és idegenekkel való kapcsolatokban.

Gazdagítsa élményeiket a szűkebb emberi környezet történeteiben, a munkaörömek befogadásában, a természet élvezetében, segítse elő, hogy élményeiket ki tudják fejezni szóban, képekben.

Fejlessze akaratukat az előre átgondolt cselekvésekben a magatartás és cselekvés önkritikus végrehajtásában.

Erősítse testi fejlődésüket, higiénés kultúrájukat.

Ismertesse meg a tanulókkal a munkafolyamatokat, a munkahelyet, a baleset megelőzésének legfontosabb módjait, szokásait, törekedjenek a rend, a tisztaság szokásának kialakítására.

Nyújtson néhány alapvető ismeretet a munkával és a társadalmi együttéléssel kapcsolatos jogokról és követelményekről. Segítse elő azok megértését és betartását.

2.2. A készségfejlesztő Iskolai képzés feladata

2.2.1. A készségfejlesztő Iskolai képzés általános feladatai

Elsődleges, hogy alakítsa ki azokat a kompetenciákat, amelyek alapvetően befolyásolják a felnőtt élet minőségét, biztosítják a minél teljesebb önállóságot az életvitel során.

Alakítsa ki a monotónia tűrést, hiszen az általuk végezhető munkák általában egyhangúak.

Feladatok a 9-10. évfolyamon:

- a tanulók kommunikációs szintjének fejlesztése
- kulturált társalgás, magatartási szokások kialakítása
- ismeretek nyújtása a természeti – társadalmi környezetről
- egyszerű összefüggések feltárása, ok-okozati kapcsolat felismerése
- önismeret kialakítása, elmélyítése
- a fizikai állóképesség fejlesztése
- alapvető higiénés szokások erősítése

- egészségmegőrzés módjainak elsajátíttatása
- megismertetni a tanulókat a különböző munkafolyamatokkal
- baleset megelőzés szabályainak megismertetése, elmélyítése
- szakmai előkészítő ismeretek elsajátíttatása

Feladatok a 11-12. évfolyamon:

- a kognitív képességek folyamatos szinten tartása, erősítése
- az elméleti ismeretek gyakorlatba ágyazott elsajátíttatása
- rendszeres, folyamatos munkavégzéshez szükséges személyiségjegyek (figyelem, pontosság, megbízhatóság, kitartás, fegyelem, felelősség, társaik és önmaguk munkájának megbecsülése) fejlesztése, erősítése
- egyszerűbb munkafogások elsajátításában, munkafolyamatok végzésében jártasság elérése
- erősíteni a tanulóknál a harmonikus munkakapcsolat kialakításának képességét
- az eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatának megismertetése, elsajátíttatása
- a rend iránti igény képességének kialakítása- a rend megteremtése, fenntartása, megóvása tekintetében
- a tanulók esztétikai érzékének fejlesztése

2.2.2. Alapelvek a feladatok teljesítéséhez

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a speciális nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvét szükséges alkalmazni.
- Elsősorban gyakorlati ismereteket kell oktatni.
- Minimális elméleti ismeret elsajátíttatása során elsősorban tevékenységbe ágyazott ismeretbővítésre törekedni.
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan kell fejleszteni.
- A termelőmunkában megszokott munkaidő szerinti terheléshez fokozatosan kell hozzászoktatni a tanulókat, figyelembe véve egyéni terhelhetőségüket.

2.2.3. Elvárt teljesítmények a szakiskolai képzés végére

- Legyenek igényesek önmagukkal szemben.
- Alkalmazzák megfelelően a higiénés és egészségvédelmi szabályokat, szokásokat.
- Legyenek képesek az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására a gyakorlati munkavégzés során.
- Segítsék egymást a munkavégzés közben és fogadják el mások segítségét, a nevelők útmutatásait.
- Tartsák tiszteltben és becsüljék meg a saját és társaik által végzett munkát.
- Segítséggel legyenek képesek a naponta felmerülő gondjaik megoldására.
- Képességeik függvényében legyenek képesek munkájukban részbeni önállóságra, irányított munkavégzésre.
- Legyenek képesek egyéni szükségleteikhez mért differenciált támogatással viszonylag önálló életet élni, (napközbeni foglalkoztatással illetve védőmunkahelyi, vagy részmunkaidőben integrált munkában)
- Legyenek képesek egyszerű, betanítást igénylő munkákat ellátni. Jussanak el az önkiszolgálás minél magasabb fokára, lakhatási lehetőségüknek függvényében lakóközösségükbe, lakókörnyezetükbe történő integrálódásra.
- Legyen igényük és képességük kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális javak fogyasztására, egészséges életmódra, környezetük megóvására.

2.2.4. Vizsga

A készségfejlesztő kerettanterv elméleti és gyakorlati vizsgával zárul. A képzés végén a tanuló előre összeállított tételsor alapján gyakorlati tevékenységet kísérően ad számot elméleti tudásáról. A gyakorlati vizsgán be kell mutatni egy készterméket vagy munkafolyamatot (lehet digitálisan rögzített is), amelyet a tanuló a legjobbnak tart saját munkái közül, egy elkezdett munkadarabon pedig folytatja a munkát, bemutatva gyakorlati ismereteit. A vizsgabizottság összetétele a gyakorlati tevékenységet oktató szakemberből, szakirányú végzettségű gyógypedagógusból és a bizottság elnökéből áll.

A Vizsgabizonyítvány minősítése:

- kiválóan megfelelt – a tanuló az elméleti és gyakorlati vizsgán képes az önálló munkavégzésre, egyéni ötleteit felhasználja, korrigálja hibáit, a pontos és kitartó munkavégzésre törekszik,
- jól megfelelt – a tanuló irányítás mellett képes a feladatok elvégzésére, munkájában körültekintő,
- megfelelt – a tanuló segítséggel el tudja végezni az adott tevékenységeket, ha szükséges, képes segítséget kérni,
- a képzésben részt vett – a tanuló segítséggel, balesetmentesen képes egyszerű munkafázist elvégezni

2.3. A készségfejlesztő kerettanterv kiválasztásának alapelvei

- Az általános iskolában jól begyakorolt, ismert munkafázisra épüljön.
- Közel álljon a gyermek érdeklődéséhez, motiválhatóságához.
- Adjon lehetőséget sikerélményük, kreativitásuk kibontakozásához.
- Biztosítsa az egyszerű betanulást igénylő munkafolyamat elsajátításának képességét.
- Készítsen fel az önálló életkezdésre az egyéni lehetőségek figyelembe vételével.

2.4. A képzés sajátosságai

2.4.1. A készségfejlesztő iskolai képzés felépítése

Képzési idő: 4 év

1. Előkészítő szakasz: kétéves időtartamú (9-10.évfolyam)

Szakmai orientációs szakasz.

Célja: a tanuló munkaszocializációs képességeinek kialakítása, felkészítés a készségfejlesztő iskola szakképző évfolyamán elsajátítandó gyakorlati képzésre.

A képzési szakaszhoz kapcsolódó célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola 9-10. közismereti évfolyamai az általános iskolai nevelés-oktatás koncepcionális folytatása. A nevelés-oktatás célja az általános iskolában elsajátított életkezdéshez, pályaválasztáshoz kapcsolódó ismeretek megerősítése, a gyengébb vagy sérült funkciók fejlesztése, kompenzálása, a felnőtt életben elérhető munkatevékenységek iránti motiváció felkeltése, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges kompetenciák, magatartásformák kialakítása, a gyakorlati képzés sikerének megalapozása. A tanuló megismeri a gyakorlati évfolyamok munkatevékenységeit, felkészül a gyakorlati ismeretek és tevékenységek elsajátításának megkezdésére. A képzés során a tanuló megismeri, fokozatosan magáévá teszi és elfogadja a reális, képességeit, érdeklődését, lehetőségeit figyelembe vevő, számára elérhető életperspektívát, kialakítja életcéljait. Megismeri és alkalmazza a segítségkérés és elfogadás aktuális helyzethez szükséges formáit, társas kapcsolataiban és kommunikációjában kialakul a megfelelő önbizalomra épülő bátorság, a helyes önértékelésen alapuló közösségi magatartás. Az eltérő tanulási képességek miatt szükséges az egyéni megsegítés és bánásmód alkalmazása, folyamatosan szem előtt tartva a gyakorlati felkészítés eredményességének megalapozását. Különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati tevékenységekkel és a munkavállalással kapcsolatosan a kommunikáció fejlesztésére a beszéd értése és a beszédprodukció, illetve alternatív kommunikációs eszközök területén egyaránt. A tevékenységek elsajátításának érdekében fontos a nagymozgásos fejlesztés a megfelelő állóképesség kialakulásához, a finommotoros koordináció fejlesztése a sikeres munka- és feladatvégzéshez. A készségfejlesztő iskola olyan nyitott szellemiségű, befogadó intézmény, amelyben minden tanuló számára lehetővé válik a képességeinek megfelelő ismeretek elsajátítása, a munkatevékenységekben rejlő sikerélmény biztosítása, az eltérő adottságok elfogadása és a tanulói közösség ösztönző erejének, lendületének kiaknázása.

Fejlesztési területek - nevelési célok

A tanuló a készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamain erkölcsi nevelés területén megismeri a felnőtt életet strukturáló szabályrendszereket, a szabályok betartásának fontosságát. Felismeri a cselekvéseket és döntéseket befolyásoló értelmi és érzelmi motívumokat, megkülönbözteti a kíváncsi és a nem megfelelő viselkedési formákat a társas érintkezésben.

Folyamatosan alakulnak ismeretei a társait érintő érzelmi kapcsolatokról, megéli és tudatosan irányítja saját érzéseit, kiemelten a türelem, az együttérzés, a segítőkészség területén.

A képzés során fejlődnek a tanuló ismeretei a nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a társadalom szerkezetéről, a hétköznapi életben végzett munkatevékenységek társadalmi hasznosságáról, a közös nemzeti értékteremtésben az egyének munkavégzési feladatáról. Erősödik szűkebb környezetével és közösségével való együttműködése. Aktívan részt vesz társadalmi rendezvényeken és külsőségeiben is megjeleníti a társadalmi ünnepek, megemlékezések szimbólumait.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén a tanuló felkészül a felnőtt élettel összefüggő állampolgári és demokratikus jogok és kötelességek gyakorlására, megismeri a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Iskolai keretek között felkészül a döntések meghozatalában való felelősségre, igyekszik saját jogainak és érdekeinek megfelelő keretek között érvényt szerezni és ebben segítséget igénybe venni.

Az önismeret és társas kapcsolati kultúra terén a képzés lehetőséget nyújt a felnőtt életben betöltendő feladatokkal kapcsolatos reális énkép és önismeret kialakulására, a vágyak és lehetőségek összehangolására. Bővül a társas kapcsolatok szintje, folyamatosan alakul a reális énkép, felismeri az elsajátítható kompetenciák mértékét. Erősödik a fiatalokban a kritikus helyzetek felismerésének képessége és a megoldás érdekében a megküzdési stratégiák alkalmazása. Képpé válik saját emlékeinek feldolgozására, kialakul az ön- és az énazonosság tudata.

A testi és lelki életre nevelés során a készségfejlesztő iskolai képzés közismereti tantárgyai között túlsúlyban lévő testnevelés kiemelten fontos szerepet játszik a helyes életmódra nevelésben, a felnőttként követendő életvitel megalapozásában. A képzés során folyamatosan szem előtt kell tartani a megfelelő állóképesség kialakulásához szükséges erőnlét biztosítását, a munkafolyamatok során esetlegesen kialakuló tartási és mozgásos rendellenességek megelőzését. A tanuló megismeri a testi erőnlét, az egészség és a lelki egyensúly közötti összefüggéseket, tőle telhető módon és mértékben igyekszik a károsító, veszélyeztető hatásokat elkerülni.

A családi életre nevelést a középfokú oktatás időszakában megerősíti, hogy a tanuló megismeri a felnőtt életében megtapasztalható családi kapcsolatokat, felkészül a családban elfoglalt helyének és képességeinek megfelelő részvételre a családi munkamegosztásban.

Megismeri a hétköznapi élethelyzetek lehetőségeit családban, lakóotthonban, bővülnek ismeretei az együttéléssel, családi kapcsolatokkal járó konfliktusok kialakulásáról és a megoldások lehetőségéről.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanuló ismeretei bővülnek a közösségek tagjainak különbözőségéről, igényli az önkéntes segítségnyújtást a rászorulóknak, átéli a személyes fontosság érzését. Kialakul felelősségérzete a rábízott feladatokkal kapcsolatban, körültekintően jár el tevékenységeiben.

A készségfejlesztő iskolai képzés során erősödik a tanulóban a fenntarthatóság, környezettudatosság területén a környezete megóvására való igény, megismeri és elkerüli a környezetet károsító tevékenységeket. Odafigyel hétköznapijaiban az anyagokkal, energiával történő takarékosagra, igényeit a szükségletekhez és lehetőségeihez hangolja.

A 9-10. évfolyamok során a pályaorientációt segíti a tanuló szűkebb és tágabb környezetének megismerése, saját képességeinek, érdeklődésének kritikus értékelése, kialakul a tanulóban a számára megfelelő gyakorlati munkavégzés, a munkadarab létrehozásának igénye. Motiválttá válik az elérhető munkatevékenységek elsajátítására, gyakorlására és a folyamatos munkavégzésre. Örömet lel a munkával létrehozott érték megteremtésében.

A gazdasági és pénzügyi nevelés területén a tanuló megismeri a társadalmi munkamegosztás alapjait, a munkabér és más támogatások beosztásának fontosságát, a gazdálkodással összefüggő ügyintézés formáit. Tovább formálódnak ismeretei a pénz értékéről, a beosztó családi költségvetés betartásáról.

A készségfejlesztő iskolai tanuló a médiatudatosságra nevelés eredményeként gyakorlattan használja az elektronikus információ hordozókat, képes tevékenységeihez, szórakozásaihoz a megfelelő felhasználás alkalmazására. Óvatosan kezeli a médiumok felhasználásában az információk hitelességét, vigyáz személyiségének védelmére. A szabadidő eltöltése során ügyel a média túlsúlyának elkerülésére.

A képzés során a tanulás tanítása területén a tanuló felkészül az iskolai oktatás alatt elsajátított ismereteinek felnőtt életkorban történő folyamatos megújítására, kialakul igénye az önművelésre. Megerősödik benne, hogy a környezet változásait figyelemmel kell kísérni. Felismeri, hogy érdeklődésének kielégítése folyamatosan új ismeretekhez juttatja, amelyek megkönnyítik számára az életben történő eligazodás

2. Gyakorlati szakasz: kétéves időtartamú (11-12. évfolyam)

Szakmai gyakorlati képzés folyik.

Célja: az értelmileg akadályozott tanulók személyiségének formálása, munkaszocializációs képességeinek kialakítása oly mértékben, hogy intézményünket elhagyva képesek legyenek a tanult szakma részterületeit differenciált segítséggel akár védőmunkahelyen, akár otthon bedolgozóként hasznosítani.

A képzési szakaszhoz kapcsolódó célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola tanulói számára készült kerettanterv célja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan a képességeknek és érdeklődésnek megfelelő gyakorlati tevékenységek kiválasztása, a minél teljesebb körű felkészítés az iskola utáni gyakorlati feladatok ellátására. Az évfolyamok közismereti tantárgyai a 9-10. évfolyamokon elért tudásra építenek, azt megerősítik a gyakorlati képzés céljainak és feladatainak függvényében. A képzés célja, hogy kialakítsa a tanulóban az igényt a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, ellátása és minél önállóbb gyakorlása iránt, támogassa a gyakorlati műhelyekben elengedhetetlen praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakulását. A képzés feladata a munkafolyamat ellátásának, a munkatevékenységeket támogató készségeknek tudatos, célorientált fejlesztése, a kitartás megalapozása. A képzés során törekedni kell az egyéni képességstruktúra feltérképezésére és minél teljesebb körű fejlesztésére az eltérő szükségletek alapján. A gyakorlati oktatás során szem előtt kell tartani a hétköznapi életben előforduló felhasználások bemutatását, a gyakorlatias elsajátítást, a tevékenységek szükségességének példáit a felnőtt életben előforduló helyzetekben. A képzés alatt minél több lehetőséget kell adni a szituációs helyzetekben történő megértésre, gyakorlásra. A készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamain a gyakorlati tevékenységek elméleti ismereteit, alapjait is a gyakorlatban, folyamatos bemutatás, ismételtes, gyakorlás keretében célszerű elsajátíttatni. Törekedni kell az egyéni különbségekből, sajátos nevelési igényből adódó tevékenységválasztásra és az egyéni életutak alakulásában szerepet játszó lehetőségek minél teljesebb körű felismertetésére és elfogadására. Kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavégzéshez szükséges szociális készségek, kommunikáció, a közösségi magatartás, a kölcsönös segítség, a csapatszellem fejlesztésére. Mindezek eléréséhez fontos a tevékenykedésre, az aktív felnőtt életre ösztönző, cselekvéseken alapuló, a szellemi és fizikai aktivitásra ösztönző, motivált légkör megteremtése.

Fejlesztési területek, nevelési célok

A készségfejlesztő iskolai tanuló a gyakorlati évfolyamokon az erkölcsi nevelés területén szociális kapcsolataiban felkészül a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésre, megismeri a munkatársi kapcsolatok kialakításához szükséges alapelveket. Képes társas kapcsolataiban a közösségi magatartás alapvető formáinak megtartására, alkalmazására, fejlődik feladatainak elvégzéséhez szükséges kötelességtudata. Megismeri és elfogadja az egyéni különbségekből adódó praktikus lehetőségeket, kialakul az egymás segítése iránt érzett igény.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a tanuló érdeklődik környezete szokásai és hagyományai iránt, bővülnek ismeretei a társadalom és az őt körül vevő közösség ünnepeiről, jeles helyszíneiről. Kötődik és aktívan részt vesz a helyi megemlékezéseken, felismeri a haza legfontosabb értékeit és szimbólumait.

A tanuló az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén megismeri és iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus döntési szabályokat, igényli a saját hétköznapi életét meghatározó körülmények megismerését, a befolyásoló tényezőket figyelembe vevő választás lehetőségét, az önálló döntés szabadságát, aktívan részt vesz a közösség döntéshozatalában. Törekszik a társadalmi elvárásoknak megfelelő magatartásformák, jogok és kötelezettségek betartására.

A tanuló önismeretének és társas kapcsolati kultúrájának fejlesztése során megismeri és elfogadja reális életlehetőségeit, kialakul igénye a felnőtt élet kapcsolatai iránt, tudatosan gyakorolja a különböző helyzetekben szokásos viselkedésformákat. Fejlődik önbizalma, önértékelése, felismeri az érzelmi élet fontosságát és irányíthatóságát. Személyes kapcsolataiban kerüli a túlzott bizalmaskodást, kialakul magatartásában a felnőttes mértéktartás.

A tanuló tudatosan törekszik a testi és lelki egészségre nevelés területén az egészséges életmód szabályainak betartására, ismeri és kerüli a káros hatásokat. Megalapozódik a munkatevékenységek megkezdéséhez szükséges fizikai és lelki alkalmasság, fejlődik a kitartás, a tevékenységek végig vitelének igénye.

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a tanulóban mélyül a családi életben elfoglalt szerepének ismerete, társas kapcsolataiban felismeri az érzelmi kötődések és kapcsolatok új formáit. Megismeri felnőtt élete családi életlehetőségeit, a családi, lakóotthoni együttélések alternatíváit. Gyakorolja a konfliktushelyzetek megoldásának lehetőségeit, törekszik a nézeteltérések kulturált megoldására, a kialakult kompromisszumokat elfogadja.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanulóban megerősödik a másokra való odafigyelés igénye, szívesen törekszik közösségben a segítségnyújtásra. Felismeri gyakorlati tevékenységében az önmaga és mások testi és lelki épségének megóvása érdekében szükséges körültekintő magatartás fontosságát.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területén a készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás tovább tudatosítja a tanulóban az egyén és a környezet egymásra hatásának jelentőségét, a környezet kímélésének fontosságát. Felkészít a munkatevékenységek végzése közben és a mindennapi felnőtt élet tevékenységeiben felmerülő környezeti hatások megértésére, a káros jelenségek elkerülésére, az elvárható óvatosság és mértéktartás szem előtt tartására.

A pályaaorientációs fejlesztés során a tanuló felkészül a gyakorlati képzést követően a számára elérhető munkatevékenységben történő részvételre, amelynek része az alapvető képességek és készségek feltérképezése mellett az egyéni motivációk és elképzelések összehangolása. A képzés fő felelőssége a tanuló érdekében a pályaaorientáció terén egyénre szabott megoldásokkal az érdeklődés, az alkalmasság és lehetőségek függvényében a megfelelő képzési profil kialakítása.

Gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló ismeretei bővülnek a felnőtt társadalom munkamegosztásának rendjéről, a családban elvárható feladatokról és a személyes felelősségi körébe tartozó lehetőségekről. Tudatosul az anyagokkal és energiával történő takarékosság fontossága, az életvitel tervezésének, a gazdálkodásnak a jelentősége a mindennapi életben.

A médiatudatosságra nevelés során a tanuló elsajátítja az elektronikus információhordozók célszerű és szükségszerű felhasználását, felismeri a virtuális valóság és „igazi” valóság közötti eltéréseket, fenntartással fogadja a médiahíreket. Megismeri a munkatevékenységekhez szükséges információk elérésének lehetőségeit.

Tanulás tanítása terén a tanuló igényli a gyakorlatba ágyazott ismeretelsajátítást, elfogadja a folyamatos önképzés szükségességét a változó világhoz történő alkalmazkodás érdekében.

Fejleszti és alkalmazza az önképzésben az iskolai pályafutása során elsajátított tanulási technikákat. Megőrzi kíváncsiságát a környezet változásai iránt és igyekszik a változásokat beépíteni ismereteibe, alkalmazni az új lehetőségeket.

2.5. Készségfejlesztő kerettanterv

2.5.1. Háztartástan-életvitel

2.5.1.1. Célok

1. Járuljon hozzá olyan ismeretek, készségek elsajátításához és szokások kialakításához, amelyekkel a tanulók - képességeikhez mérten kisebb irányítás mellett - képessé válnak a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és a házimunkához tartozó feladatok elvégzésére.
2. Az elméleti ismereteket minél teljesebben, pontosabban és körültekintően legyenek képesek alkalmazni a gyakorlatban.
3. Ismerjék a munka- baleset- és környezetvédelmi szabályokat, azok betartásával kitartóan végezzék a tevékenységeket.
4. Ismerjék a háztartásban használt eszközök, gépek alkalmazási területeit és azokat tudják biztonságosan működtetni, rendeltetésszerűen használni.
5. A tanulók legyenek képesek a takarítási, tisztítási, mosási munkafolyamatokhoz a megfelelő vegyszereket kiválasztani és azokat körültekintően használni.
6. Alakuljon ki az igény az ápoltság megjelenésére, a tiszta, rendezett és harmonikus környezetre, erősítse a környezettudatos szemléletet és magatartásformát.
7. Alakuljon és erősödjön meg az együttműködő, szabálykövető magatartás, a munkavégzés során felmerülő problémákat, nehézségeket ismerjék fel, megoldásukhoz hatékonyan kérjenek segítséget.
8. Váljanak képessé az elsajátított ismeretek, tevékenységek iskolán kívüli alkalmazására.
9. A szociális képességek fejlesztésével és a munkatevékenységek gyakorlásával növelje a fiatalok esélyegyenlőségét a társadalmi élet minden területén.

2.5.1.2. Feladatok

1. A konyhai tevékenységek során alapanyagok és felhasználásuk megismerése, a konyhai eszközök, gépek rendeltetésszerű használatának elsajátítása, egyszerű ételek elkészítése, higiéniai szokások kialakítása.
2. Vásárlással kapcsolatos teendők gyakorlása (tervezés, pénzhasználat, áru kiválasztása, a vásárlás során felmerülő problémák kezelése), kulturált viselkedési szokások elsajátítása.
3. Takarítóeszközök hatékony használata, tisztítószerek fajtáinak megismerése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használata, szelektív hulladékgyűjtés alapjainak elsajátítása.
4. Ruhagondozási műveletek – mosás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása.
5. A varráshoz használatos eszközök, alapanyagok, öltésfajták megismerése, ruhajavítás és egyszerűbb munkadarabok készítése segítségével.
6. Vágott és cserepes növények gondozásának elsajátítása.
7. Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, rendezett környezet iránti igény kialakítása.
8. Balesetvédelem a munkafolyamatok végzése során.
9. Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben.

2.5.1.3. A készségfejlesztő kerettanterv szerepe a fejlesztési területekben

Erkölcsei nevelés: A gyakorlati tevékenységek sikerélményt biztosítanak a fiataloknak. A „kézzel fogható” eredmények ösztönzőleg hatnak a kitartó munkavégzésre, mely során fejlődik a segítőkészség, önfegyelem, rendszeret, pontosságra való törekvés. A tanulóknak kialakul saját és társaik munkájának értékelése és megbecsülése.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése: A háztartási munkák végzése során a tanulók még jobban megismerik képességeiket, ezáltal hatékonyabban tudnak bekapcsolódni a közösség életébe és motiváltabbá válnak a feladatok vállalására.

A családi életre nevelés: A mindennapi élethelyzetek megteremtése lehetővé teszi az együttélési szabályok megismerését és a szokások elsajátítását, a munkamegosztás és együttműködés gyakorlását, az egymás segítése iránti igény kialakítását.

A testi és lelki egészségre nevelés: A készségfejlesztő kerettanterv hozzájárul az egészségtudatos magatartás kialakításához azáltal, hogy a tanulók megismerik az egészséges életmód jellemzőit, a helyes táplálkozást, higiéniai szokásokat, környezetük tisztán tartásának lépéseit és fontosságát.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A közös munkatevékenységek erősítik a tanulóknak az egymásra való odafigyelést, ösztönzik őket a közös problémamegoldásra és egymás segítségére.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: A képzés során a tanulók közvetlenül kapcsolódnak be környezetük alakításába, értékeinek megőrzésébe, tapasztalatokat szereznek a környezetet megóvó szokásokról, lehetővé válik a környezetkímélő szemlélet és életvitel kialakítása, elsajátítása. (pl.: mértékletes vegyszerhasználat, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás, takarékos víz- és áramhasználat).

Gazdasági és pénzügyi nevelés: A tantárgy hozzájárul a pénzeszközök használatában való jártasság kialakításához, a bevétel és kiadások összefüggéseinek felismeréséhez, a pénz szükségyszerű beosztásának megtanulásához.

2.5.1.4. A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében

Anyanyelvi kommunikáció: A készségfejlesztő kerettanterv segíti a társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs formák elsajátítását, a gyakorlati tevékenységek során az ok-okozati összefüggések felismerését, fejlődik a beszédértés és beszédprodukció, bővül a szókincs.

Matematikai kompetencia: A tanuló a matematikai ismereteit, logikai gondolkodását a gyakorlatba ágyazva alkalmazza. Készség szintűvé válik a mértékegységek használata, bővülnek az ismeretek a pénzkezelés szabályairól, fejlődik a téri- és időbeli tájékozódás, a problémamegoldó képesség.

Természettudományos és technikai kompetencia: A sokrétű konyhai eszközhasználat segíti a tárgyak tulajdonságainak, működésének megismerését, folyamatok megértését, használatukban való jártasság kialakulását.

Szociális és állampolgári kompetencia: Az önismeret mélyítése, a megfelelő viselkedési szokások kialakítása segíti a társadalmi beilleszkedést. A tanuló képessé válik a családban betöltött szerepek és feladatok felismerésére, a munkamegosztásban való részvételre, igényeinek kifejezésére és megvalósítására, kötelességeinek elvégzésére.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: A tanulók egyre magabiztosabbá válnak a mindennapi tevékenységekben, a gyakorlati feladatok során mélyebb önismeretre tesznek szert, ezáltal képessé válnak a munkamegosztásba történő hatékony bekapcsolódásra és munkavégzésre.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség: A házi- és ház körüli munkák végzése során a tanulók felismerik a tisztaság és a rend fontosságát, ízlésviláguk fejlődik, a mindennapokba beépül a harmonikus környezet kialakítása iránti igény.

2.5.1.5. A háztartástan-életvitel készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően kényelmes székekkel, munkaasztalokkal berendezett, háztartási gépekkel és eszközökkel felszerelt világos, jól szellőztethető tankonyha szükséges.

Eszközigény

1. konyhaszekrény felszerelve főző- és tálalóedényekkel, evő- és tálalóeszközökkel
2. konyhai mérleg, mérőedények
3. tűzhely sütővel, mikrohullámú sütő, szagelszívó
4. hűtőszekrény fagyasztóval
5. konyhai kisgépek – vízforraló, kenyérpirító, szendvicssütő, robotgép, turmixgép
6. kéttálcás mosogató, mosogatógép
7. takarítóeszközök, porszívó
8. mosdótál, automata mosógép, ruháskosár, ruhaszárító
9. vasalódeszka, vasaló
10. varróeszközök
11. kerti szerszámok

Szemléltető eszközök

1. tankönyvek, szakácskönyvek, gasztronómiai folyóiratok, kiadványok, filmek
2. a tevékenységekkel kapcsolatos fotók, folyamatábrák, képek a munkafázisokról és minta munkadarabok
3. IKT- eszközök (számítógép, televízió, táblagép, dvd- lejátszó, kamera,)

2.5.1.6. A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A készségfejlesztő kerettanterv témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Konyhatechnika	240	120	120
2. Takarítás	72	36	36
3. Mosás	32	16	16
4. Vasalás	32	16	16
5. Varrás	80	40	40
6. Virágápolás	32	16	16
7. Lakáskultúra	30	15	15

2.5.2. Konyhai kisegítő kerettanterv

2.5.2.1. Célok

1. A konyhai kisegítői munka ismereteinek elsajátítása.
2. A fejlesztett kompetenciák mentén a minél teljesebb munkahelyi integráció elérése.
3. A tanuló munkaerő-piaci felkészítésének támogatása.

2.5.2.2. Feladatok

1. A készségfejlesztő kerettanterv feladata, hogy korszerű szakmai ismereteket nyújtson a konyhai kisegítő tevékenységek körében, megfelelő szaktudással támogassa a gyakorlati képzés eredményességét.
2. Alakuljon ki a konyhai kisegítő munka gyakorlatával kapcsolatban pozitív hozzáállás, hivatástudat, érezzék, hogy munkájuk fontos, fejlődjön a felelősségtudatos munkavállalói magatartás.
3. A tanulók ismerjék meg és kövessék a pontos, fegyelmezett, technológiailag helyes munkavégzés szabályait, tudjanak segítséget kérni és elfogadni a számukra ismeretlen, problémás helyzetekben. Érezzék, hogy tevékenységükkel a közösség érdekeit segítik, minél önállóbb munkájukat környezetük elismeri.

2.5.2.3. A készségfejlesztő kerettanterv szerepe a fejlesztési területekben

Az erkölcsi nevelés terén a készségfejlesztő kerettanterv elvégzése során fejlődik a tanulók cselekedeteik következményeinek belátási képessége, a felelős magatartás a munkatevékenységek elvégzése során és a közösségben végzett munka eredményessége érdekében tett erőfeszítés hasznosságának megélése.

Az önismeret és társas kultúra terén fejlődik a tanuló kommunikációs képessége a feladatok egymásra épülése és a kölcsönös egymásra utaltság vonatkozásában. Megerősödik a tanuló önbizalma a sikeres munkatevékenységek ellátásával, megéli a környezet számára hasznos tevékenység elismerésének örömét.

A családi életre nevelés terén a tanuló olyan kompetenciákat sajátít el, amely jól hasznosítható a családi munkamegosztás során is, támogatja az otthoni tevékenységek önálló elvégzését és a teljes értékű felnőtt családtag érzésének erősödését.

A testi és lelki egészségre nevelés terén a készségfejlesztő kerettanterv elsajátítása során fejlődik a személyes higiénia fontosságának tudatossága, előtérbe helyezi az egészséges táplálkozás és konyhatechnológiai eljárások alkalmazását. Fejlődik a munkatevékenységek során a tanuló erőnléte, fizikai teherbíró képessége.

Felelősségvállalás másokért, önkéntességfejlesztési területen fejlődik a tanuló együttműködési képessége a munkahelyen, elfogadja a megfelelő mértékű segítségnyújtást, irányítást, probléma esetén képes segítséget kérni és adni.

Fenntarthatóság, környezettudatosság terén a készségfejlesztő kerettanterv fejleszti a környezeti szennyeződések és környezetkárosító tevékenységek elkerülésének tudatosulását, helyes szokásrend alakul ki a konyhatechnológiai eljárások során.

Pályaorientáció fejlesztési területen a tanuló megismeri a konyhai kisegítő munka tevékenységeit, a készségfejlesztő kerettanterv elsajátítása támogatja a tanuló számára a munkatevékenységekhez szükséges segítségnyújtás mértékének megismerését és elfogadását.

2.5.2.4. A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében

A készségfejlesztő kerettanterv az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen támogatja a gyakorlati tevékenységhez szükséges kommunikációs formák elsajátítását, a munkatársakkal való együttműködésben szükséges beszédbátorság és párbeszéd fejlődését.

Matematikai kompetenciaterületen a készségfejlesztő kerettanterv segíti a konyhai tevékenységekben fontos mennyiségi fogalmak és mértékegységek használatának tartalmi megértését, gyakorlását.

Természettudományos és technikai kompetenciaterületen elmélyülnek a tanulók ismeretei a konyhai műveletekben használt gépek, berendezések működésében, az eszközök használata során bekövetkező változások megértésében, a biztonsági szabályok betartásának fontosságában.

Szociális és állampolgári kompetenciaterületen a készségfejlesztő kerettanterv segíti a tanuló helyét megtalálni a családi és társadalmi munkamegosztásban, felkészül a felnőtt életben a munka fontosságának és az elvégzett munka örömének megélésére.

2.5.2.5. A készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető tanműhely szükséges, a tanulók testméretének és ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székekkel, munkaasztalokkal felszerelve.

Eszközigény

1. tűzhely sütővel
2. hűtőszekrény
3. mosogató
4. tisztítószeres és - eszközök
5. mosogatószeres és - eszközök
6. tárolóedények
7. csomagolóanyagok
8. főzési alapanyagok
9. konyhai eszközök

2.5.2.6. A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

2.5.2.7. A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Munka-, tűz és balesetvédelmi ismeretek	48	24	24
2. Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek	48	24	24
3. Áruismeret – Tárolás	48	24	24
4. Konyhai előkészítő eljárások	186	93	93
5. Konyha gépei és berendezései	48	24	24
6. Mosogatási tevékenységek	200	100	100
7. Takarítási tevékenységek	200	100	100
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

